

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Sžf/66/2016
Identifikačné číslo spisu: 4015201166
Dátum vydania rozhodnutia: 25.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4015201166.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: FENESTRA Sk, spol. s.r.o., so sídlom Priemyselná 17, Zlaté Moravce, IČO: 36 521 451, zastúpeného advokátskou kanceláriou Matejka & Haluška s.r.o., so sídlom Lazovná 20, Banská Bystrica, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. 21198722/2015 z 9. novembra 2015, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/257/2015-37 z 26. februára 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/257/2015-37 z 26. februára 2016 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Uznesením č. k. 11S/257/2015-37 z 26. februára 2016 Krajský súd v Nitre podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zastavil konanie, v ktorom sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného č. 21198722/2015 z 9. novembra 2015, ktorým bola potvrdená daňová exekučná výzva správcu dane - Daňového úradu Nitra č. 20708303/2015 z 20. augusta 2015, ktorou správca dane v zmysle § 91 ods. 2 písm. f) zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „daňový poriadok“) vyzval žalobcu, aby v lehote 8 dní odo dňa doručenia daňovej exekučnej výzvy zaplatil daňový nedoplatok vo výške 6 788,96 eura a podľa § 91 ods. 2 písm. g) daňového poriadku ho upozornil, že ak daňový nedoplatok nebude zaplatený v lehote určenej správcom dane, vydá daňový exekučný príkaz na vykonanie daňovej exekúcie príkazaním pohľadávky z účtu vedeného v banke v zmysle § 108 daňového poriadku. Zároveň správca dane podľa § 91 ods. 2 písm. i) daňového poriadku zakázal dlžníkovi nakladať s peňažnými prostriedkami zablokovanými v zmysle § 108 ods. 5 daňového poriadku na jeho účtoch.

Krajský súd v odôvodnení uznesenia uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal súdneho prieskumu výkazu nedoplatkov ku dňu 8. júla 2015 a ku dňu 15. júla 2015, ktorý však nie je rozhodnutím v zmysle

ustanovenia § 244 ods. 3 O.s.p., ale je len administratívnym dokumentom. Keďže daňová exekučná výzva je rozhodnutie, ktorým správca dane iba vyzýva daňového dlžníka na úhradu daňového nedoplatku, daňová exekučná výzva má charakter procesného rozhodnutia, ktoré sa týka len vedenia exekučného konania a takéto rozhodnutie podľa § 248 písm. a) O.s.p. nepodlieha súdnemu prieskumu.

V zákonom ustanovenej lehote podal proti uzneseniu krajského súdu odvolanie žalobca a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietal, že napadnuté uznesenie nie je náležite odôvodnené v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 a § 167 ods. 2 O.s.p. Uviedol, že už v žalobe argumentoval, že daňová exekučná výzva je preskúmateľná súdom, pričom svoju argumentáciu podporil aj poukazom na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky. Krajský súd sa však s argumentáciou žalobcu nijako nevysporiadal, poukázal len na niektoré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, nezaoberal sa však charakterom napadnutého rozhodnutia a jeho dopadom do sféry základných práv a slobôd žalobcu. Podľa názoru žalobcu krajský súd vec nesprávne právne posúdil, keď konanie zastavil bez meritórneho prejednávania veci. Na podporu svojho názoru o preskúmateľnosti daňovej exekučnej výzvy žalobca poukázal na novšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžf/77/2012 z 13. novembra 2012, sp. zn. 8Sžf/65/2012 z 23. mája 2013, sp. zn. 5Sžf/65/2012 z 22. mája 2013 a sp. zn. 2Sžf/16/2014 zo 17. februára 2016.

Žalovaný sa k podanému odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Nakoľko odvolacie konanie bolo začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, v súlade s ustanovením § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku postupoval Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa doterajších predpisov (Občiansky súdny poriadok) a ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné vyhovieť.

Z podkladov súdneho spisu je zrejmé, že žalobca sa svojou žalobou domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktorým tento potvrdil daňovú exekučnú výzvu Daňového úradu Nitra vydanú podľa § 91 daňového poriadku.

Exekučnou výzvou Daňový úrad Nitra oznámil žalobcovi, že na základe exekučného titulu, ktorým je vykonateľný výkaz daňových nedoplatkov Daňového úradu Nitra č. 20517614/2015 zostavený správcom dane z evidencie daní daňového dlžníka ku dňu 15. júla 2015 vo výške 2 744,06 eura a vykonateľný výkaz daňových nedoplatkov Daňového úradu Nitra č. 20478325/2015 zostavený správcom dane z evidencie daní daňového dlžníka ku dňu 8. júla 2015 vo výške 4 044,90 eura, začal v zmysle § 90 ods. 1 daňového poriadku daňové exekučné konanie vydaním rozhodnutia č. 20618184/2015 zo dňa 4. augusta 2015 na vymozenie daňového nedoplatku vo výške 6 788,96 eura. Správca dane vyzval žalobcu, aby v lehote 8 dní odo dňa doručenia daňovej exekučnej výzvy zaplatil daňový nedoplatok vo výške 6 788,96 eura a podľa § 91 ods. 2 písm. g) daňového poriadku ho upozornil, že ak daňový nedoplatok nebude zaplatený v lehote určenej správcom dane, vydá daňový exekučný príkaz na vykonanie daňovej exekúcie príkázaním pohľadávky z účtu vedeného v banke v zmysle § 108 daňového poriadku. Zároveň správca dane podľa § 91 ods. 2 písm. i) daňového poriadku zakázal dlžníkovi nakladať s peňažnými prostriedkami zablokovanými v zmysle § 108 ods. 5 daňového poriadku na jeho účtoch.

Podľa § 88 ods. 1 daňového poriadku daňovým exekučným konaním je konanie, v ktorom správca dane z úradnej moci vymáha daňový nedoplatok, iné peňažné plnenie uložené rozhodnutím, exekučné náklady a hotové výdavky podľa § 149.

Podľa § 89 ods. 1 daňového poriadku exekučným titulom je

a) právoplatné a vykonateľné rozhodnutie, ktorým bolo uložené peňažné plnenie,

- b) vykonateľný výkaz daňových nedoplatkov,
- c) jednotný exekučný titul podľa osobitného predpisu,
- d) exekučný titul podľa osobitného predpisu.

Podľa § 90 ods. 1 daňového poriadku daňové exekučné konanie začína správca dane na podklade exekučného titulu vydaním rozhodnutia o začatí daňového exekučného konania. Dňom vydania rozhodnutia o začatí daňového exekučného konania správcom dane je toto rozhodnutie právoplatné a nie sú proti nemu prípustné opravné prostriedky.

Podľa § 90 ods. 3 daňového poriadku rozhodnutie o začatí daňového exekučného konania sa nedoručuje daňovému dlžníkovi ani jeho ručiteľovi.

Po vydaní rozhodnutia o začatí daňového exekučného konania je ďalším úkonom správcu dane v daňovom exekučnom konaní zaslanie daňovej exekučnej výzvy daňovému dlžníkovi. V zmysle § 91 ods. 2 daňového poriadku v daňovej exekučnej výzve správca dane oznamuje daňovému dlžníkovi, že bolo začaté daňové exekučné konanie na vymoženie daňového nedoplatku, ktorý správca dane eviduje, a zároveň ho vyzýva na zaplatenie daňového nedoplatku v lehote určenej správcom dane, a tým mu dáva možnosť predísť výkonu daňovej exekúcie vydaním daňového exekučného príkazu. Správca dane v daňovej exekučnej výzve označí majetok, na ktorý chce uplatniť výkon daňovej exekúcie, a vydá zákaz nakladania s týmto majetkom a upozornenie, že daňový dlžník je povinný umožniť správcovi dane vykonať súpis hnutel'ného majetku.

Podľa § 91 ods. 5 daňového poriadku do 15 dní odo dňa doručenia daňovej exekučnej výzvy môže daňový dlžník podať u správcu dane odvolanie, ak

- a) nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného daňového nedoplatku alebo bránia jeho vymáhateľnosti,
- b) sú iné dôvody, pre ktoré je daňová exekúcia neprípustná.

V prejednávanej veci je spornou otázka, či daňová exekučná výzva a rozhodnutie odvolacieho orgánu o jej potvrdení sú spôsobilým predmetom súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutí podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa § 244 ods. 2 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmavajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len "rozhodnutie správneho orgánu").

Podľa § 244 ods. 3 O.s.p. rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb, alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Daňové exekučné konanie je vykonávacím konaním, v ktorom sa vymáha daňový nedoplatok resp. iné peňažné plnenie uložené rozhodnutím v daňovom konaní. Rozhodnutiami preskúmateľnými podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sú rozhodnutia vydané v daňovom konaní, v ktorom sa rozhoduje o právach a povinnostiach daňových subjektov. Jednotlivé úkony správcu dane v štádiu daňového exekučného konania v zásade nie je možné kvalifikovať ako rozhodnutia v zmysle § 244 ods. 3 O.s.p., pretože tieto úkony smerujú k vykonaniu právoplatného exekučného titulu, ktorý zakladá povinnosť daňového subjektu zaplatiť vyrubenú sumu. Z tejto zásady však existujú výnimky, s ktorými počíta daňový poriadok ako s preskúmateľnými okolnosťami i počas exekučného konania, a to v odvolacom daňovom konaní.

Vzhľadom na to, že daňová exekučná výzva spôsobuje aj hmotnoprávne následky, nemá výlučne len charakter procesného rozhodnutia. Daňovou exekučnou výzvou sa totiž povinnému subjektu ukladá tiež zákaz nakladania s majetkom, na ktorý chce správca dane uplatniť výkon daňovej exekúcie, a upozornenie, že daňový dlžník je povinný umožniť správcovi dane vykonať súpis hnutel'ného majetku. Teda nielenže zakladá určitý vzťah medzi povinným a správcom dane, ale fakticky mení aj rozsah práv povinného k určitým zložkám jeho majetku. Obmedzenie dispozičného práva povinného subjektu nakladať so svojím majetkom možno právne kvalifikovať ako zásah do vlastníckeho práva, ktorému je priznaná ochrana nielen na úrovni vnútroštátnej (čl. 20 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky), ale aj medzinárodnej (čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 17 Charty základných práv Európskej únie). Pokiaľ by súdy zotrvali na tom, že daňová exekučná výzva je v zmysle § 248 písm. a) O.s.p. vylúčená zo súdneho prieskumu, došlo by k stavu, kedy by rozhodnutie vydané správnym orgánom, týkajúce sa základných práv a slobôd, bolo vylúčené z prieskumu v súdnom súdnictve. Bol by tak tolerovaný stav v rozpore s čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Ako už najvyšší súd vyslovil v konaniach vedených pod sp. zn. 3Sžf/77/2012, 5Sžf/66/2012 či 2Sžf/65/2012, aj v tomto konaní uvádza, že daňová exekučná výzva podlieha v obmedzenom rozsahu súdному prieskumu. Zákonosť daňovej exekučnej výzvy súd preskúmava v rozsahu dôvodov uvedených v ustanovení § 91 ods. 5 daňového poriadku, pričom ide o také okolnosti, ktoré nastali po nadobudnutí právoplatnosti exekučného titulu. Opačný výklad by viedol k duplicitnej možnosti súdneho prieskumu zákonosť exekučného titulu i v štádiu exekučného konania, čo je v rozpore s princípom subsidiarity, ktorý pri prechode do ďalšej úrovne právnej ochrany počíta s vyčerpaním právneho prostriedku nápravy v predchádzajúcom štádiu.

Krajský súd preto nepostupoval v súlade so zákonom, keď podanú žalobu meritorne neprejednal a na základe žalobných námietok neskúmal, či napadnutá exekučná výzva spĺňa atribúty zákonosťi vo vzťahu k § 91 ods. 5 daňového poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom krajský súd vec meritorne prejedná a o nej znova rozhodne.

O náhrade trov konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci (§ 246c ods. 3 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.